Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları E-Dergisi
Cilt No 1, Sayı No 1, Mart 2018

Yükseköğretimde Facebook Kullanımı Ve Bağlam Çöküşü: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

Hilal Özden Özdemir Çakır, Doç. Dr., İstanbul Ticaret Üniversitesi İletişim Fakültesi, hilal-1973@hotmail.com,

Özet

Bu çalışma, Facebook'un üniversite öğrencileri tarafından eğitim amaçlı ne şekilde kullanıldığını, özel hayat ve eğitim hayatının bir araya gelmesinin yarattığı bağlam çöküşü sorunlarını ve bunlarla ne şekilde başa çıktıklarını araştırmaktadır. Öğrencilerin, genel iletişim teknolojileri, sosyal ağlar, Facebook ve bağlam çöküşü ile ilgili tutumlarını, tercihlerini ve inançlarını belirlemek üzere yüz yüze ve çevrim içi anketlerden yararlanılmıştır. Araştırma bu özelliği ile betimsel bir araştırma olup mevcut durum hakkında bilgi vermeyi amaçlamaktadır. Bulgular, eğitimde ve özellikle sınıf ödevleri ve ders konuları ile ilgili olarak sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerinin olumlu olduğunu göstermektedir. Ancak buna tezat olarak öğrencilerin çoğu sosyal ağlar yolu ile kişisel bilgilerini sınıfla paylaşmaktan memnun değildir. Facebook'la ilgili olarak ise öğrencilerin bu aracı temel olarak aile ile ve arkadaşlar ile iletişime geçmek üzere kullanılan bir araç olarak gördüğü ortaya çıkmıştır. Yine aynı şekilde öğretim üyeleri ile arkadaş olmakla ilgili memnuniyetlerini belirtmiş olsalar da bu arkadaşlığı her koşulda devam ettirmek isteyenlerin oranı oldukça azdır. Ayrıca yine yarıya yakın bir oranda öğrenci öğretim üyesi ile arkadaş olduğunda kendisini rahat hissetmediğini belirtmiştir. Öğrenciler, sosyal kimlikleri ve sınıf kimliklerinin bir araya gelmesinden dolayı oluşan bağlam çöküşünden kaçınmak üzere gizlilik ayarlarını kullanma ve paylaşımları sınırlama gibi faaliyetlerde bulunmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Facebook, yüksek öğretim, bağlam çöküşü, gizlilik

The Use of Facebook and the Context Collapse in Higher Education: A Research on University Students

Abstract

This study examines how university students use Facebook for the purpose of education, context collapse problems that arises from the aggregation of private life and education life and how these problems are handled. Face to face surveys and online surveys are used in order to identify the students' attitudes, preferences and beliefs about new communication Technologies, social networks Facebook, privacy and context collapse. This research is a descriptive study and aims to give information about the current situation. Findings refer to the positive opinions about using social networks for class assignments and course subjects. But on the contrary , most of the students are not pleased about sharing personal information with the class members. Students preffered to think about Facebook as a social space for interacting with friends and family. Although most of them indicated their pleasure about being friends with instructors, the rate of students who wish to continue this friendship under all conditions is rather low. Also almost half of the students stated that they were not comfortable about being friends with instructors. Students are engaged in activities such as adjusting privacy settings and self censoring in order to avoid context collapse between their social identities and their classroom identities.

Keywords: Facebook, higher education, context collapse, privacy

Extended Summary

There are many studies about the usage of social networks, especially Facebook but there is no spesific study about how university students use Facebook personally and for educational purposes and context collapse problems. This study examines how university students use Facebook for the purpose of education , context collapse problems that arises from the aggregation of private life and edcation life and how these problems are handled.

Research on Facebook and education has generally focused on how educators use Facebook as a pedagogical tool or how students make personal use of it. Students may use Facebook to support informal learning, but view it primarily as a social tool (Dennen&Burner, 2017, p. 174). Pages about courses, course subjects, assignments can be preffered for the interaction between instructors and students. Usage of Facebook for educational purposes as well as personal purposes can cause context collapse that refers to the aggregation of different identities. Context collapse occurs when multiple social settings come together in the same online space.The tensions that are arised from context collapse is usually about “privacy” issues and it affects the ways of solving the problems about undesirable people by privacy settings, limiting himself or “unfriending” and” “detension”. (Blommaert& Szabla, 2017).

Face to face survey and online survey are used as data collection methods. Research is conducted among 300 university students between the dates of 1th of December 2017- 5th of January 2018. Scales that belong to Dennen &Burner(2017) are used.

The usage of the different communication Technologies of university students is examined and it can be identified that the Technologies that are mostly preffered for private use and educational use are different. Students are careful about not using a communication technology for educational purposes that is used for private purposes in order to prevent the blurring of the border line between their school identities and private identities.

The amount of students that are worried about the blurring of the line between private life and school life is more than the half. Students use some techniques like limiting the connections, limiting themselves and using privacy settings in order to prevent context collapse.

Students prefer to participate in Facebook groups rather than communicating directly with instructors but because of the problems that may arise from context collapse , these groups can be problematic. When interacting with the instructors in Facebook, even if not being real friends, students and instructors can be exposed to each others’identities. Although most of the students are pleased about being friends with instructors, the amount of students who wish to continue this relationship is really low. Almost half of the students identified that they were not comfortable when they got friends with the instructors. One of the primary reasons of not wishing to be friends with instructors is preventing privacy. It can be mentioned that private identity and educational identity can come together and can cause context collapse and this can worry the students.

Most of the students can hide some information from the instructors. The most preffered privacy settings are limiting the posts, limiting the people who can see the time line, reviewing posts before allowing on time line and removing tags from posts.

This study aims to show the perspective of students of university students using Facebook for educational purposes. Most of the students are not pleased about context collapse that arises because of their private and educational identities coming together. Most of the students are happy for participating the course groups and being friends with the instructors but can limit their profiles in the social network or in the course groups for instructors not exposing to their private identities.

Giriş

We Are Social tarafından 2017 yılında yayınlanan global ölçekte yapılan bir araştırma sonucuna göre Facebook, tüm dünyada en fazla kullanıcıya sahip olan sosyal medya platformudur. Türkiye, Facebook kullanımında 48 milyon kullanıcı ile dünyada yedinci sırada yer almaktadır. Bunun yanında Türkiye'de en çok kullanıcıya sahip sosyal medya platformu sıralamasında , Youtube'dan sonra ikinci sırada gelmektedir. Kullanıcıları ağırlıklı olarak 18-24 yaş grubu arasındadır (https://wearesocial.com/uk/special-reports/digital-in-2017-global-overview). Bu yaş grubundaki popülaritesi sebebi ile eğitimciler öğrenmeyi destekleme amaçlı olarak Facebook'a ilgi göstermişlerdir. Facebook ile eğitim ve sosyal iletişim söz konusu olduğunda daha fazla öğrenme stilinin içine katılabilmesi ve geleneksel öğretime bir alternatif oluşturmasıyla, çevrimiçi öğrenme toplulukları oluşturması ve artan öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci etkileşimi ile hem öğretmene hem de öğrenciye büyük yararlar sağlamaktadır. (İşman&Albayrak, 2014, s. 132)

Facebook ve eğitim konusundaki araştırmalar ağırlıkla Facebook'un eğitimciler tarafından pedagojik bir araç olarak ne şekilde kullanıldığı veya öğrencilerin kişisel olarak Facebook'tan ne şekilde faydalandıkları ile ilgilidir. Öğrenciler genellikle Facebook'u sosyal bir araç olarak görmektedirler ancak informal eğitimi desteklemek üzere de kullanmaktadırlar. (Dennen&Burner, 2017, s. 174) Özellikle derslerle ilgili açılan sayfalar; ders konuları, ödevler, öğretim elemanları ve öğrenciler arasındaki etkileşimler bağlamında tercih edilebilmektedir. Genelde kişisel sunumlar yapmak üzere kullanılan Facebook"un eğitim amaçlı olarak kullanılması ; farklı birçok izler kitlenin bir araya gelmesini ifade eden bağlam çöküşüne de neden olabilmektedir.

Sosyal ağlar günümüzde kişiler arası iletişimin gerçekleştiği en önemli mecralar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu mecralarda farklı nitelikte kişiler bir araya gelmektedirler ve bu bağlamda kişiler, farklılaşan bu izler kitlelere uygun olarak iletişim faaliyetlerini düzenlemektedirler. Bu iletişim faaliyetleri ise kişisel imaj üzerinde etkili olmaktadır. Özel hayatın dışında eğitim hayatında da aktif şekilde kullanılan bu sosyal ağlar, yine çeşitli nitelikteki kişilerden meydana gelen izler kitlelere maruz kalmayı beraberinde getirmektedir ve yine bu sosyal ağlardaki etkileşim faaliyetleri de kişinin eğitim hayatındaki imajını etkileyebilmektedir. O halde sosyal ağların eğitim amaçlı olarak kullanımı ve bu ağlarda ortaya çıkabilecek bağlam çöküşü karşısındaki öğrenci tutumları da öğrencilerin kişisel imajları üzerinde etkili olarak kişisel halkla ilişkiler bağlamında da değerlendirilebilecektir.

Eğitimde sosyal ağların ve özellikle Facebook'un kullanılması ile ilgili bazı çalışmalar mevcut olup üniversite öğrencilerinin Facebook sosyal ağını kişisel olarak ve eğitim amaçlı olarak ne şekilde kullandıklarını ve bununla ilgili bağlam çöküşünü inceleyen spesifik bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu araştırma, öğrencilerin kişisel sunum alanları olan Facebook'u aynı zamanda eğitim amaçlı olarak da kullanma alışkanlıkları ve neticesinde ortaya çıkabilecek bağlam çöküşü ile ilgili tutumlarını incelemektedir.

Üniversite öğrencilerinin sosyal medya araçlarını kullanımı ve bilgi arama davranışları ile ilgili tercihleri ve alışkanlıkları; Facebook'u yüksek öğrenim ortamında kullanmalarına dair bağlam çöküşü ile ilgili endişeleri ve Facebook'taki gizlilik endişelerini gidermek üzere aldıkları önlemlerin neler olduğu şeklindeki araştırma soruları, çalışmaya yön vermektedir.

1.Eğitim Alanında Sosyal Ağların Kullanımı

Sosyal ağ kullanıcılarının çoğunun gençlerden ve öğrencilerden oluşması ve kullanıcılara zengin etkileşim imkânı sunması, bu ortamların eğitim amaçlı kullanımını akla getirmektedir. Sosyal ağ sitelerinin her yaştaki öğrencinin hayatında öneme sahip olması, bazı eğitimciler arasında büyük ilgi uyandırmıştır. Joly (2007, akt. Acar&Yenmiş, 2014,s. 56) birçok araştırmacının bu sanal ortamların kullanıcılar üzerindeki etkisini merak ettiğini belirtmiştir. Ayrıca bu araştırmacıların, gerçekten önemli bir etkisi var ise sosyal ağların eğitimin içerisinde olması konusunda hem fikir olduklarını ifade etmiştir. Ajan ve Hartshorne (2008, akt. Acar&Yenmiş, 2014, s. 56) sosyal ağ sitelerinin yükseköğretimde işbirliği ve dayanışmayı geliştirmek için kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Grant (2008, akt. Acar&-

Yenmiş, 2014,s. 56) ise sosyal ağların eğitim-öğretim ortamlarında kullanılmasının öğrenciler ve öğretmenler arasında daha etkili bir iletişim sağlayacağına, bu sosyal ağlar sayesinde öğreticilerin öğrencilerini daha iyi tanıyabileceklerine dikkat çekmektedir.

Facebook öğretmenler açısından incelendiğinde ise birçok yararı olduğu görülmektedir. Öğretmenler isterlerse sadece kendi derslerine yönelik grup oluşturabilir, bu gruba istedikleri kişileri ekleyebilir ve paylaşımları kontrol edebilir. Öğrenciler bu sayede kontrollü bir şekilde siteyi ders amaçlı kullanabilir, diğer üyelere ulaşabilir ve onlarla olan iletişimini geliştirebilir, eğitsel bilgi ve materyalleri paylaşabilir ve derse yönelik duyurular yapabilirler. (İşman&Albayrak, 2014, s.131)

Birçok insanın bu ağı kullanıyor olması ve ücretsiz olması sayesinde üniversite öğrencileri tarafından büyük ilgi gören Facebook'un yükseköğretimde kullanılması bazı durumlarda karşılanması gereken bir ihtiyaç halini almaktadır. Çünkü öğrenci-içerik, öğrenci-öğrenci ve öğretmen-öğrenci etkileşiminin artması ile bu yazılım işbirlikli öğrenmeyi desteklemektedir (İşman&Albayrak, 2014, s. 131)

Sosyal ağlara akademisyenler açısından bakıldığında ise diğer öğretim yönetim sistemlerine göre Facebook'un daha rahat ve kolay kullanılabildiği görülmektedir. Eğitim ortamlarında bir topluluğun kolaylıkla oluşturulabilmesi ise iletişim ve dönütlerin sağlanmasında büyük kolaylık getirmektedir (Gülbahar v.d, , 2010). Eğitim ortamlarında öğretim elemanı ve öğrenci arasındaki iletişimin önemi yadsınamayacak düzeydedir ve buna katkıda bulunabilecek her ortam değerlendirilmelidir. Bu konuda Anadolu Üniversitesi'nde ders veren öğretim elemanları ile yapılan bir araştırmada Facebook'un öğretim elemanlarınca benimsendiği ve kullanıldığı saptanmıştır. Öğretim elemanları bu konuda kısa sürede daha fazla kişiyle iletişim kurabilme ve daha çok şey paylaşabilme, paylaşılan görüş ve bilgilerle ilgili ortaya atılan farklı bakış açıları ile kişisel gelişime katkıda bulunulması, ödev ve proje gibi kaynakların paylaşımı, Facebook grupları kurabilme, öğrencilerin birbirleriyle olan iletişimlerinin gelişmesi, listelerindeki diğer arkadaşları ile ilgili gelişmelerden haberdar olmak ve onlarla kolay iletişim kurabilme konusunda katkı sağladığını belirtmişlerdir. (Tiryakioğlu & Erzurum, 2011,s. 1045).

2.Bağlam Çöküşü

Sıklıkla kullanılan tabir ile bağlam, fiziksel ortamlar, sosyal ilişkiler, durumsal tasvirler, geçici anlar ve farklı yerlerle ilgilidir. Genellikle kimlikler ve kişiler arası anlaşma odağında "bağlam" ise rol kimlikleri ve bunlarla ilgili ağlar doğrultusunda açıklanabilir. Belirli bir sosyal ağ ile olan etkileşimde aktive olan kimlik anlamlarını ifade etmektedir. Kişinin kendisine ait birçok kimlik bulunmaktadır ki tüm bu kimlikler, kişinin kim olduğu ile ilgili belirli beklentileri olan diğerlerine ait çeşitli ağlarda mevcuttur. Bu beklentiler- uygun olan veya uygun olmayan davranış şekillerini ve kimlik performanslarını belirlemektedir. Bu anlamda bağlam çöküşü, farklı ağların birbirine geçtiği rol kimliklerinin üst üste binmesini ifade etmektedir. (Davis&Jurgenson, 2014, s. 478)

Sosyal medya açısından ise bağlam çöküşü, Marwick&Boyd (2011, s. 114) tarafından şu şekilde açıklanmaktadır: "Sosyal medya teknolojileri, çok sayıda ve birbirinden farklı izleyiciyi tek bir bağlama indirger. Kişilerin yüz yüze görüşmelerde çeşitlilik ile başa çıkmak üzere kullandıkları tekniklerin çevrimiçi olarak kullanılmasını zorlaştırır."

Bağlam çöküşü, arzulanan bağlam çöküşü ve arzulanmayan bağlam çöküşü olmak üzere iki şekilde incelenebilir. Arzulanan bağlam çöküşünde sosyal aktörler özellikle çeşitli sosyal medya kanallarını kullanarak isteyerek çeşitli bağlamları bir araya getirirler. Bu çeşit bağlamların bir araya isteyerek getirilmesinin sosyal medya dışındaki örneği evlilik törenleri olabilir. Sosyal medyadaki kullanıcılar, tıpkı evlilik törenlerindeki gibi amaçlı bir şekilde çeşitli kişileri, durum güncellemeleri, fotoğraflar gibi çeşitli olaylara şahitlik etmek üzere bir araya getirirler. Yüksek öğrenimde arzulanan bağlam çöküşü örneği olarak yakın arkadaş olan kişilerin aynı dersi seçmeleri verilebilir. (Davis&Jurgenson, 2014, ss. 480-481).

Arzulanmayan bağlam çöküşünde çeşitli bağlamlar, kişinin isteği dışında bir araya gelmektedir ve bazen kaotik sonuçlar doğurma kapasiteleri yüksektir. Sosyal medyadaki arzulanmayan bağlam

çöküşü ; gençlerin, ailelerin dikkatini çeken paylaşımlarda bulunmaları, çalışanların işverenleri hakkında sosyal medyada paylaşımda bulunmaları sonucunda işten kovulmaları gibi ast üst ilişkisine dair durumlar veya kişilerin sosyal medyada yasa dışı aktivitelerini paylaşmaları sonucunda polis tarafından tutuklanmaları gibi durumları içerebilir. Yüksek öğrenimde ise iki sokak ötede oturan komşusunun üniversitede hocası olacağını öğrenen öğrencinin durumu arzulanmayan bağlam çöküşü örneği olabilir. (Davis&Jurgenson, 2014, s. 482).

Çevrimiçi bağlamlar genellikle kişilerin kendilerini sunumlarında daha fazla kontrol sağlıyor olsalar da farklı kişilerin bir araya gelmesi nedeniyle takipçilerin kullanıcıdan beklentilerinin çeşitlilik göstermesi nedeniyle bu bir çelişki yaratabilmektedir. Bu yüzden bağlam çöküşü ile baş etmek üzere gerek sosyal gerekse teknik olarak ; çeşitli profillerin oluşturulması, kodlanmış dil kullanımı, paylaşımların sıradan olması gibi çeşitli izleyici yönetim teknikleri geliştirilmiştir. (Marwick&Ellison, 2012:s. 31)

3.Facebook ve Eğitim Ortamlarında Bağlam Çöküşü

2016 yılında Facebook, “bağlam çöküşü” kavramının; kişilerin özel içerikleri paylaşımındaki düşüşün sebebi olduğunu bildirmiştir. Facebook’a göre paylaşımlar devam etmektedir ancak kişilerin arkadaş listesi büyüdükçe kişiler kendi hayatları ile ilgili güncel bilgileri vermekten kaçınır hale gelmişlerdir. The Information; Facebook’un kişisel veri paylaşım oranının 2015 yılına göre %21 azaldığını belirtmiştir. (Borkovich&Breeze, 2016, s. 167)

Binder, Howes ve Sutcliffe ‘in (2009) yaptıkları araştırmaya göre kişilerin Facebook hesaplarındaki giderek artan çeşitlilik , çevrimiçi gerilimin de artmasına neden olmaktadır. Facebook gibi ağlardaki izleyici segmentasyonundan yoksunluk, farklı izler kitlelerin problemli bir şekilde üst üste yığılmasına neden olmaktadır. Bağlam çöküşünün yarattığı gerilimler sıklıkla “gizlilik” konuları ile ilgilidir ve kişilerin istemedikleri kişilerle ilgili sorunları; gizlilik ayarları, kendini denetleme veya “arkadaşlıktan çıkartma” ve “engelleme” aracılığı ile çözme yolları üzerinde etkilidir. (Blommaert& Szabla, 2017).

Yapılan araştırmalara göre(Zawacki-Richter, Müskens, Krause, Altruki &Aldraiweesh, 2015, akt. Dennen &Burner, 2017, s. 176) öğrenciler eğitim bağlamında sosyal ağların kullanımından memnun iseler de bazı öğrencilere göre tercih ettikleri kişisel yaşam ve okul yaşamları arasındaki ayırımı Facebook’ta gerçekleştirmek zordur.

Paylaşım ile ilgili bireysel tercihler ayarlar kısımından yapılabilmektedir. Öğrenciler ve öğretim üyeleri, birbirleri hakkında herkes tarafından görülebilir bilgileri paylaşmak istemeyebilmektedirler. Bu durumla başa çıkmak için ise paylaşımları sınırlama kullanılan bir yöntemdir. Bir diğer kullanılan yöntem ise üstü kapalı dil kullanımıdır. (Dennen &Burner, 2017, s. 176) Amerikalı gençler üzerinde yapılan bir araştırma; bu kişilerin sosyal ağ hesaplarındaki bağlam çöküşü ile ne şekilde başa çıktıklarını göstermektedir. Buna göre gençler, ebeveynleri veya diğer istenmeyen takipçileri için daha az ulaşılabilir olmak adına gönderilerinin anlamlarını dönüştüren sözel stratejiler kullanmaktadırlar. Facebook’taki izleyici kitle tasarımı ile ilgili bir çalışmada gönderilerin, sadece kendilerine aktif bir şekilde cevap vermeye hazır olan arkadaşlara göre değil aynı zamanda uzak akrabalar, eski okul arkadaşları, arkadaşların arkadaşları gibi daha geniş kapsamlı sayıda arkadaşlara göre oluşturulduğu sonucu elde edilmiştir. Bağlam çöküşünü ifade eden bu durumu yönetmek üzere belirsiz ve/veya üstü kapalı dil kullanma gibi çeşitli sözel ve iletişimsel stratejiler kullanılabilmektedir. (Tagg v.d, 2017.ss. 22-24)

4.Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Araştırmada temel amaç, öğrencilerin genel olarak sosyal ağları ve özel olarak da Facebook’u kişisel amaçlı ve eğitim amaçlı olarak ne şekilde kullandıkları ve kişisel ve eğitsel kullanım sonucu ortaya çıkabilecek bağlam çöküşü ile ilgili sorunları ve bunları ne şekilde giderdiklerini ortaya koymaktır. Araştırma, lisans ve yüksek lisans öğrencileri üzerinde 1 Aralık 2017- 5 Ocak 2018 tarihleri arasında yürütülmüştür. Sosyal ağlardan ise sadece Facebook daha ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Aşağıdaki araştırma soruları, araştırmaya yön vermektedir:

1.Üniversite öğrencilerinin sosyal medya araçlarını kullanımı ve bilgi arama davranışları ile ilgili tercihleri ve alışkanlıkları nelerdir?

2.Üniversite öğrencilerinin Facebook'u yüksek öğrenim ortamında kullanmalarına dair bağlam çöküşü ile ilgili ne gibi endişeleri mevcuttur?
3.Üniversite öğrencileri Facebook'taki gizlilik endişelerini gidermek üzere ne gibi önlemler almaktadır?

5.Veri Toplama Yöntemi, Anakütle ve Örneklem

Veri toplama yöntemi olarak yüz yüze anket ve internet ortamında anket yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Araştırmanın anakütlesi üniversite öğrencileridir. Araştırma, rastantısal örnekleme kullanılarak toplam 300 üniversite öğrencisi üzerinde 1 Aralık 2017 -5 Ocak 2018 tarihleri arasında yapılmıştır.

6. Anket İçeriği ve Ölçekler

Bu araştırmada Dennen &Burner'e ait (2017) ölçekler kullanılmıştır. Ölçekte öncelikle öğrencilerin genel sosyal ağ kullanımları, daha sonra ise Facebook kullanımları ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Anketin ilk kısmında toplam 17 soru mevcuttur ve ilk araştırma sorusuna odaklanmaktadır. Bu bölümde öğrencilerin iletişim teknolojilerini kullanmaları ve genel olarak sosyal medya kullanımları ile ilgili alışkanlıkları , öğretim üyeleri ile ilgili bilgi araştırma şekilleri (araştırma sorusu 1) ,öğrencilerin günlük yaşamlarında sosyal ağ kullanımı ve gizlilik endişeleri, ve nihayetinde öğrencilerin eğitim bağlamında sosyal medya araçlarını kullanımları ile ilgili tutumlarına dair kapalı uçlu sorular yer almaktadır.

Daha sonra öğrencilerin Facebook kullanımlarına odaklanan ikinci bölümde; 10 adet kapalı uçlu soru ve 11 ifadeli Likert ölçekli sorulara yer verilmiştir. Bu bölümde ilk olarak öğrencilere Facebook kullanıcısı olup olmadıkları sorulmuştur. Kullanıcı olanlardan ilaveten Likert tipinde ve kapalı uçlu soruları yanıtlamaları istenilmiştir. Facebook kullanımları (örneğin kaç yıldır kullanıcı olduğu, ne kadar sıklıkla kullandığı, hangi özellikleri daha fazla kullandığı) , Facebook'un sınıf arkadaşları ve öğretim üyelerinin kullanımından doğan bağlam çöküşü ile ilgili olumlu ve olumsuz buldukları yönler(araştırma sorusu 2), ve gizlilik ile ilgili tercihleri ve endişeleri ile ilgili ifadeler (araştırma sorusu 3) yer almaktadır. Nihayetinde demografik nitelikli üç soru sorulmuştur.

7. Veri Analizi ve Bulgular

Araştırmaya katılan toplam 300 öğrenciye, cinsiyet, yaş ve eğitim gördüğü fakülte olmak üzere demografik olarak toplam üç soru yönlendirilmiştir. Cinsiyet dağılımında örneklemin %61'inin (185) bayan; %38'inin erkek (115) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin %95'i 18-22 yaş aralığında; %5'i ise 22-26 yaş arasındadır. Öğrencilerin % 35'i İletişim Fakültesi'nde, %40'ı İşletme Fakültesi'nde %12'si Hukuk Fakültesi'nde ; %13'ü ise Mimarlık Fakültesi'nde eğitim görmektedir.

Birinci bölümdeki sorular öğrencilerin okul kapsamında sosyal medya araçlarını kullanırken bilgi arama alışkanlıkları ile ilgili birinci araştırma sorusuna odaklanmıştır. Facebook dışındaki diğer araçlar, öğrencilerin sosyal ağlar bağlamındaki genel tecrübelerini ortaya çıkartmak üzere kullanılmıştır.

İletişim Aracı	Kişisel amaçlı	Eğitim amaçlı	Kullanmıyorum
E-mail	115(%38)	285(%95)	0
WhatsApp	300(%100)	225(%75)	0
Facebook	255(%85)	220(%74)	45(%15)
SMS mesajı	175(%58)	78(%26)	8(%2)
Twitter	233(%77)	35(%11)	32(%12)
Instagram	288(%96)	4(%1)	12(%4)

Tablo 1. İletişim Teknolojilerinin Çeşitli Amaçlara Göre Kullanımı

Birinci tablo, öğrencilerin çeşitli iletişim teknolojilerini gerek kişisel hayatlarında gerekse eğitim amaçlı ne şekilde kullandıklarını göstermektedir. Kişisel amaçlı kullanımlarda WhatsApp, Instagram ve Facebook ilk sırada gelmektedir. Eğitim amaçlı kullanımlarda ise e-mail, Whats App ve Facebook önde gelmektedir. WhatsApp ve Facebook'ta öğrenciler ders grupları oluşturabilmektedir. En az tercih edilen iletişim araçları ise SMS mesajı , Twitter ve Instagram'dır. Twitter ve Instagram'ın eğitim amaçlı kullanımı son derece kısıtlı iken kişisel amaçlar için kullanımı daha ön planda gelmektedir.

Öğretim üyeleri ile iletişime geçme şekilleri oranlandığı zaman %93 oranda e- mail önde gelmektedir. E posta aracılığı ile öğretim üyeleri ile iletişime geçmek daha özel bir iletişim şeklidir. Öğrenciler öğretim üyeleri ile ilgili bilgileri en sık olarak arama motorlarına baş vurarak (250; %83) elde etmektedir. Birçok öğrencinin derslerle ilgili bilgiler araştırdıkları (220, %73) , ve bundan daha az sayıda bir grubun aynı zamanda kişisel bilgiler araştırdıkları (89, % 29) ortaya çıkmıştır.270 öğrenci (% 90) öğretim üyesine sosyal medyada rastlarlarsa profiline bakmayı arzu edebileceklerini ve bunların da birçoğu böyle yaptıklarını (247, %82) belirtmişlerdir. Soru tam tersi şekilde sorulduğunda, yani öğretim üyelerinin öğrencilerle ilgili sosyal ağlarda bilgi edinmeye çalıştıklarına inanmayan öğrencilerin oranı çoğunluktadır. (187 , % 62). Öğrencilere aynı zamanda öğretim üyelerinin kendileri ile ilgili ne gibi bilgiler araştırabilecekleri de sorulmuştur. En sık olarak kişisel bilgiler (276, % 92) ve kendileri ile ilgili diğer arkadaşlarının yaptıkları yorumlar (167, %55) belirtilmiştir.

Arkadaşlar tarafından yapılan paylaşımlar ile ilgili olarak 125 öğrenci (% 41), daha önce bir arkadaşının gönderisinden rahatsız olduğunu ve 182 öğrenci de (%60) arkadaşlarının kendileri ile ilgili paylaşımlarından endişe duyduklarını belirtmişlerdir. Bu öğrencilerin önemli bir kısmı (282, %94), gizlilik ayarlarını kullanmaktadır. Ayrıca çok küçük oranda öğrenci (12, %4) arkadaşlık isteklerini rahatlıkla kabul ettiğini belirtmiştir ve öğrencilerin üçte ikisi ise (266, %86) sosyal medya takipçilerini sadece tanıdıkları kişilerden seçtiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin derslerle ilgili olarak sosyal ağları kullanmaya hevesli oldukları ortaya çıkmıştır. Öğretim üyelerinin derslerle ilgili olarak sosyal ağları kullanması gerektiğini belirtenlerin oranı % 80'dir. Fakat aynı zamanda kendi ödevlerini paylaşmakla ilgili olarak birçoğu (197, % 65) bu durumdan aslında hoşlanmadıklarını ve ödevlere ulaşabilecek olan tek kişinin öğretim üyesi olması gerektiğini (211, %70) belirtmişlerdir. Bu sonuçlarla tezat bir durum oluşturabilecek şekilde öğrenciler çevrim içi olarak diğer kişiler tarafından paylaşılan ödevlerden birşeyler öğrenildiğine inandıklarını belirtmişlerdir (232, % 77).
Öğrencilerin çoğu (186, %62) sınıf ödevleri ve ders konuları ile ilgili olarak sosyal medya araçlarının kullanışlı ve rahat olduğuna inanmaktadır fakat daha az sayıda öğrenci sosyal ağlar yolu ile kişisel bilgilerini sınıf ile paylaşmaktan dolayı rahatsızlık duymamaktadır (115, % 38) ve bazıları ders bittikten sonra ders gruplarını terk etmektedir. (73, %24) Sosyal ağlar yolu ile sınıf arkadaşları ile iletişim kurmaktan memnun olduklarını belirten öğrenciler sosyal ağların gerek kişisel gerek eğitim amaçlı kullanılması ile ilgili olarak belirli bir derecede bağlam çöküşünün kabul edilebilir olduğunu belirtmişlerdir(142 , % 42). Bununla ilgili duydukları endişelerden birisi gönderileri ile ilgili öğretim üyelerine kısıtlama getirmektir (135, % 45).Oldukça az sayıda öğrenci ise (25, %8), dersler veya öğretim üyeleri ile ilgili olumsuz yorumlar yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu öğrenciler, bağlam çöküşünü önlemek üzere bağlantılarını sınırlama, kendini kısıtlama ve gizlilik ayarlarını etkin hale getirmek gibi çeşitli korunma yolları kullanmaktadırlar.

Araştırmanın ikinci kısmı ile ise öğrencilerin Facebook kullanımı ile ilgili algılamaları ve alışkanlıkları ve yüksek öğretim düzeyinde gizlilik ayarlarının kullanılması ile ilgili bilgi edinmek amaçlanmaktadır.

7.1. Genel Facebook Kullanımı

Katılımcıların çoğu genellikle 14-16 yaş arası Facebook'a katılım göstermişlerdir ve 4-6 yıldır Facebook kullanıcısı olan katılımcıların oranı ise %76'dir. Tablo 2 'de görüldüğü üzere katılımcılar en çok arkadaşlar ile bağlantı kurmak üzere Facebook'a üye olmuşlardır. Daha sonra sırası ile aile ile bağlantı kurmak ve en son sırada bir Facebook sayfasını takip etme sebepleri gelmektedir.

	Katılımcılar (n=255)	
Neden	No	%
Arkadaşlar ile bağlantı kurmak	252	98
Aile ile bağlantı kurmak	214	83
Bir Facebook sayfasını takip etmek	56	21

Tablo 2. Facebook Hesabı Açma Nedenleri

Tablo 3.'de görüldüğü üzere ise öğrencilerin çoğu Facebook'u aktif olarak günde birçok kez kullanmaktadırlar.

	Katılımcılar(n=255)	
SIKLIK	No	%
Günde birçok kez	186	72
Günde bir kez	52	20
Haftada birçok kez	11	4
Haftada bir veya daha az	6	2

Tablo 3. Facebook Kullanım Oranları

Katılımcılar Facebook'ta ; arkadaş faaliyetlerini takip etmek, arkadaşlar ile mesajlaşmak, fotoğraf paylaşmak, zaman tünelini güncellemek, kişilerin fotoğraflarını beğenmek, fotoğraflarda kişileri etiketlemek ve gruplara katılmak gibi çeşitli faaliyetlerde bulunabilmektedirler.

	Katılımcılar(n=255)	
Aktivite	No	%
Arkadaşların paylaşımlarını takip etmek	253	99
Arkadaşlarla mesajlaşmak	248	97
Fotoğraf paylaşmak	245	96
Zaman tünelini güncellemek	236	92
Kişilerin fotoğraflarını beğenmek	225	88
Kişileri fotoğraflarda etiketlemek	193	75
Gruplara katılmak	94	36

Tablo 4. En Popüler Facebook Aktiviteleri

Facebook'taki aktivitelerle ilgili olarak katılımcıların en fazla arkadaşların paylaşımlarını takip ettikleri, arkadaşlar ile mesajlaştıkları görülmektedir. Fotoğraf paylaşmak, kişilerin fotoğraflarını beğenmek ve fotoğraflarda etiketlemek , durum güncelleme paylaşımı gibi çevrimiçi kimlik performanslarına katkıda bulunacak aktivite oranlarının , % 36-%96 arasında olduğu görülmektedir. Bu aktivitelerden en fazla rağbet görenler, fotoğraf paylaşmak ve zaman tünelini güncellemektir

7.2. Facebook, Dersler ve Bağlam Çöküşü

Facebook'un dersler ile ilgili kullanılma durumu ile ilgili olarak öğrencilerin %57'sinin ders sırasında kullanmayı yeğledikleri; % 43'ünün ise kullanmamayı tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin çoğunluğu (%75) öğretim üyeleri ile arkadaş olmaktan memnundur. Asistanlar ile arkadaş olmaktan memnun olan öğrenci oranları ise öğretim üyeleri ile arkadaş olmaktan memnun olan öğrencilere göre daha fazladır. (%83). Öğretim üyelerinin dahil olduğu Facebook gruplarına katılım konusunda ise öğrencilerin %83 'ünün bu durumla ilgili herhangi bir rahatsızlık hissetmeyecekleri görülmüştür. Kendileri de birer öğrenci olan asistanların dahil olduğu gruplara katılım konusunda ise öğrencilerin daha az oranda kendilerini rahat hissettikleri gözlemlenmiştir. Bilindiği üzere Facebook'ta gizlilik

ayarları yapılmaktadır. Bu şekilde bir öğrencinin bir Facebook grubunun aktif bir üyesi olması ; kendi kişisel bilgilerini grup üyelerine yansıtması anlamına gelmemektedir. Yine de diğer Facebook aktiviteleri, örneğin birbirini etiketleme, özel mesajlar gönderme veya birbirinin zaman tüneline mesajlar bırakma gibi aktiviteler bireylerin birbiri ile arkadaş olmasını gerektirmektedir. Bu da öğrencinin okuldaki kimliği ile kişisel kimliğinin birbirinin içine girmesine neden olmaktadır.

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Ders işlenirken Facebook'a göz gezdirmek isterim.	47(%19)	95(%38)	83(%32)	30(%11)
Öğretim üyeleri ile arkadaş olmaktan memnunum	70(%28)	120(%47)	30(%12)	35(%13)
Asistanlar ile arkadaş olmaktan memnunum	80(%31)	135(%52)	28(%11)	15(%5)
Öğretim üyelerinin dahil olduğu Facebook gruplarına üye olmaktan memnunum	65(%26)	146(%57)	36(%14)	8(%3)
Asistanların dahil olduğu Facebook grupları kullanmaktan memnunum	40(%15)	138(%54)	42(%16)	38(%14)

Tablo 5. Facebook Kullanımı ve Arkadaşlık ile İlgili Öğrenci Tercihleri

Öğrencilerin % 75'i Facebook'ta öğretim üyeleri ile arkadaş olmaktan memnun olduğunu belirmiş olsa da Tablo 6"da görüldüğü şekilde bu bağlantıyı her koşulda devam ettirmek isteyenlerin oranı oldukça azdır. Öğretim üyesinin arkadaşlık talepleri ile ilgili olarak ise %82'i istekleri memnuniyetle kabul ettiğini; %11'i sadece saygı gereği kabul ettiğini, ve % 3'ünün kabul etmek istemediğini ancak sonuçlarından endişe ettiği görülmektedir. Öğretim üyeleri ile arkadaş olma nedenleri arasında onlarla ilgili bilgi edinmek ilk sırada gelmektedir. Arkadaş olmak istememe nedenleri konusunda ise gizliliği korumak ve arkadaşlığın uygun olmadığını düşünmek ilk sıralardadır.

	Kullanıcılar (n=255)
Öğretim üyeleri ile arkadaş olma	
Her şartta	25(%9)
Sadece öğretim üyesi talep ettiğinde	74(%29)
Sadece ders bittiğinde	35(%13)
Kendini rahat hissetmeme	121(%47)
Öğretim üyelerinin arkadaşlık isteklerini kabul etme	
Evet	211(%82)
Sadece saygı gereği	30(%11)
Hayır ama sonuçlarından endişe ederim	4(%1)
Hayır ve sonuçlarından endişe etmem	10(%3)
Öğretim üyeleri ile arkadaş olma nedenleri	
Onlarla ilgili daha fazla bilgi edinmek	112(%43)
Sosyal olarak etkileşimde bulunmak	99(%38)
Profesyonel ağ oluşturma	30(%11)
Arkadaş olmak istememe	14(%3)
Öğretim üyeleri ile arkadaş olmak istememe nedenleri	
Gizliliği korumak	6(%42)
Uygun olmadığını hissetme	7(%50)
Eşit düzeyde olmama	1(%7)

Tablo 6. Facebook Arkadaşlıkları ve Öğretim Üyeleri ile İlgili Öğrenci Tercihler

Öğrencilere daha sonra öğretim üyeleri ile arkadaş olunduğu farz edilerek Facebook'taki etkileşim şekillerinden hangilerini tercih edebilecekleri sorulmuştur.

	Evet	Belki	Hayır
Öğretim üyesinden belirli bilgileri gizleme	94(%36)	86(%33)	75(%29)
Zaman tünelindeki paylaşımlarda kendini kısıtlama	77(%30)	63(%24)	115(%45)
Öğr. Üyesi tarafından paylaşılan gönderileri beğenme	39(%15)	186(%72)	30(%11)
Öğr üyesi tarafından paylaşılan gönderilere yorum yapma	35(%13)	195(%76)	25(%9)
Paylaşılan gönderileri öğr üyesinin beğenmesini beklemek	32(%12)	123(%48)	100(%39)
Paylaşılan gönderilere öğr üyesininin yorum yapmasını beklemek	23(%9)	120(%47)	112(%43)

Tablo 7. Facebook'ta Öğretim Üyeleri ile Etkileşim

Tablo 7'de görüldüğü üzere öğrencilerin % 33-%36 arasındaki bir oranı öğretim üyesinden belirli bilgileri gizleme eğilimindedir. %45'i zaman tünelindeki paylaşımlarda kendini kısıtlama gereği hissetmemektedir. %15-72 arasındaki oranlarda ise öğretim üyesinin paylaşımları beğenilmektedir. Yine %13-%76 arası bir oranda öğretim üyelerinin paylaşımlarına yorum yapmak söz konusudur. Öğrencilerin büyük bir kısmı (%12-%48) paylaştıkları gönderileri, öğretim üyesinin beğenmesini beklediklerini belirtmişlerdir. Aynı şekilde %9-%47 arasında değişen bir oranda ise öğretim üyesinin paylaşımlarına yorum yapmasını bekledikleri ortaya çıkmıştır.

7.3. Facebook, Kimlik ve Gizlilik Endişeleri

Öğrenciler Facebook'ta; paylaşım sınırlamaları, zaman tünelini görenleri sınırlama, gönderilerden etiketleri kaldırma,kişileri engelleme, aramalarda bulunma seçeneğini kısıtlama ve takma isimler kullanma gibi çeşitli gizlilik ayarlarını kullanmaktadırlar.

	N=255	
Gizlilik Ayarları	Yapıyorum	Yapmıyorum
Paylaştıklarını sınırlamak	223	32
Zaman tünelini görenleri sınırlamak	220	35
Gönderilerden etiketleri kaldırmak	125	130
Kişileri engellemek	32	223
Zaman tünelinde izin vermeden önce gönderilere/fotoğraflara göz atmak	212	43
Aramalarda bulunma seçeneğini kısıtlamak	45	210
Takma isim veya değişik isim kullanmak	42	213

Tablo 8. Facebook'taki Gizlilik Uygulamalarının Kullanılması

Öğrencilerden Facebook kullanıcıları; en fazla başvurdukları gizlilik ayarları olarak paylaştıklarını sınırladıklarını (%87) , zaman tünelini sınırladıklarını(% 86) ve zaman tünelinde izin vermeden önce gönderilere/fotoğraflara göz attıklarını (%83) belirtmişlerdir. En az rağbet gören uygulamalar ise kişileri engellemek (% 12) , takma isim veya değişik isim kullanmak (%16) ve aramalarda bulunma seçeneğini kısıtlamaktır. (% 17)

Sonuç ve Tartışma

Yüksek öğretim öğrencilerinin çeşitli iletişim teknolojilerini kullanım alışkanlıkları incelendiğinde gerek eğitim amaçlı gerekse kişisel amaçlı olarak en fazla tercih edilen iletişim teknolojilerinin birbirlerinden farklılık gösterdiğinden bahsedilebilir. Elektronik posta, WhatsApp ve Facebook; eğitim amaçlı kullanımlarda ön plana çıkarken; WhatsApp, Instagram ve Facebook, kişisel kullanımlarda ön plana çıkmaktadır. Bu ise bağlam çöküşünden kaçınma arzusuna işaret edebilmektedir. Öğrenciler, okul kimlikleri ile kişisel kimliklerinin birbirlerine karışmasını önlemek üzere örneğin kişisel anlamda

belirli bir iletişim teknolojisini kullanırken bu aracı eğitimsel amaçlarla kullanmamaya dikkat etmektedir. Bu öğrenciler öğretim üyeleri ile etkileşime geçerken daha özel iletişim şekillerini tercih etmektedirler. Elektronik postanın öğretim üyeleri ile etkileşimde çok daha fazla şekilde kullanılması , tamamen iki kişi arasında özel bir haberleşme şekli olmasından kaynaklanabilir. Her ne kadar sosyal medya araçları ile mesajlaşma seçeneği mevcut olsa da yine de bu araçlarla iletişime geçerken her iki tarafın da birbirlerinin kamusal kimliklerine maruz kalması söz konusudur. Bu kimlikler arzulanan okul kimliklerini temsil etmeyebilirler. Dolayısı ile kişisel imaja etki edebilirler.

Öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğu sosyal ağlarda gizlilik ayarlarını kullanmaktadır. Öğrenciler; öğretim üyelerinin profillerini araştırmaya duydukları ilginin; öğretim üyelerinin öğrenci profillerini araştırmaya karşı duydukları ilgiden daha fazla olduğuna inanmaktadırlar. Ancak yine de öğretim üyeleri öğrencilerin tam profillerine maruz kalmasalar bile öğrenciler, öğretim üyelerinin öğrencilerin çevrim içi aktivitelerini takip ederek kendileri ile ilgili izlenimler edinebileceğinin ve bunun kendileri ile ilgili görüşleri etkileyebileceğinin farkındadırlar.

Bu çalışmada kişisel hayat ve eğitim hayatı arasındaki sınır çizgisinin aşılması ile ilgili olarak endişe duyan öğrencilerin oranı yarıdan daha fazladır. Öğrencilerin yarıdan fazlası kısmen de olsa sosyal ağlar yolu ile kişisel bilgilerini sınıf ile paylaşmaktan rahatsızlık duymaktadır. Öğrenciler bağlam çöküşünü önlemek üzere bağlantıları sınırlama, kendini kısıtlama ve gizlilik ayarlarını etkin hale getirme gibi çeşitli önlemlere baş vurmaktadırlar.

Derslerle ilgili Facebook gruplarına katılım, öğretim üyeleri ile doğrudan iletişim kurmak yerine öğrenciler tarafından daha fazla tercih edilen bir uygulama olarak görülmektedir fakat bu gruplarda bağlam çöküşü potansiyeli olduğundan dolayı problematik bir yapı gösterebilmektedir. Öğretim üyeleri ile Facebook'ta bağlantıya geçerken gerçek anlamda arkadaşlık olmasa bile birbirlerinin kimliklerine maruz kalma durumu söz konusu olmaktadır. Öğrencilerin yarıdan fazla oranda bir kısmı öğretim üyeleri ile arkadaş olmaktan memnun olduğunu belirtmiş olsa da bu arkadaşlığı her koşulda devam ettirmek isteyenlerin oranı oldukça azdır. Ayrıca yine yarıya yakın bir oranda öğrenci öğretim üyesi ile arkadaş olduğunda kendisini rahat hissetmediğini belirtmiştir. Arkadaş olmak istememenin nedenleri arasında önde gelenlerden birisi gizliliği korumaktır. Bu veriler ışığında denilebilir ki okul kimliği ve özel kimlik bir araya gelip bağlam çöküşüne neden olabilmektedir. Bu da öğrencileri tedirgin etmektedir.

Öğretim üyeleri ile Facebook'ta ne şekilde etkileşime geçildiği ile ilgili olarak öğrencilerin çoğunun öğretim üyelerinden belirli bilgileri gizleme eğiliminde oldukları görülmektedir. Oysa öğretim üyelerinin gönderilerini beğenme, yorum yapma gibi etkileşim şekilleri büyük bir oranda tercih edilmektedir. Burada da görülmektedir ki özel hayat ve eğitim hayatının iç içe geçmesinden ötürü ortaya çıkan bağlam çöküşü ile baş etme yollarından birisine baş vurulmuştur.En fazla kullanılan gizlilik ayarlarında ise paylaşımları sınırlama, zaman tünelini görenleri sınırlama, zaman tünelinde izin vermeden önce gönderilere göz atmak ve gönderilerde etiketi kaldırmak önde gelmektedir.

Bu çalışma, kimlik ve bağlam çöküşü ile ilgili olması dolayısı ile yüksek öğrenim gören öğrencilerin Facebook'u derslerle ilgili olarak eğitim amaçlı kullanımları ile ilgili perspektiflerini yakalamaya yönelik bir çalışmadır. Öğrencilerin çoğunluğu kişisel kimlikleri ile okul kimliklerinin bir araya gelmesinden dolayı oluşan bağlam çöküşü ile ilgili memnuniyetsizlik duymaktadırlar. Öğrencilerin büyük bir kısmı derslerle ilgili gruplara katılmaktan ve öğretim üyeleri ile arkadaş olmaktan memnundurlar. Ancak öğretim üyelerinin özel hayatları ile ilgili kimliklerine maruz kalmamaları için sosyal ağda veya ders grubundaki profillerini sınırlandırabilmektedirler. Gelecekteki çalışmalar, hangi kimlik öğelerinin bağlam çöküşüne neden olabileceğini belirlemek üzere, öğrencilerin derslerle ilgili profilleri, daha geniş olan okul profilleri ve kendi özel profilleri arasındaki farklara yer verebilir ki bu da kullanılan çeşitli kimlikler arasındaki farklılıkları gösterebilecektir. Ayrıca bir diğer öneri eğitim amaçlı kullanılan diğer sosyal medya araçları üzerinde de araştırma yapılmasıdır.

Kaynaklar

Acar, S.& Yenmiş, A. (2014). Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Facebook Örneği, Electronic Journal of Vocational Colleges, Bürokon Özel Sayısı,s. 55-66. http://dergipark.gov.tr/download/article-file/62489 , Erişim Tarihi: 18.11.2017.

Blommaert J. & Szabla G. (2017). Does Context Really Collapse in Social Media Interaction? Conference on Moving Texts: Mediations and Transculturations. Aveiro. https://alternative-democracy-research.org/2017/06/27/does-context-really-collapse-in-social-media-interaction/, (Erişim Tarihi: 12.10.2017)

Borkovich, D.J & Breese, J. (2016). Social Media Implosion: Context Collapse, Issues in Information Systems,7(4). 167-177.

Davis, J.L.& Jurgenson, N. (2014). Context Collapse: Theorizing Context Collusions and Collisions. Information, Communication &Society, 17:4, 476-485

Dennen V.P. & Burner, K.J. (2017) Identity, Context Collapse, and Facebook Use in Higher Education: Putting Presence and Privacy at Odds, Distance Education, 38:2, 173-192, http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01587919.2017.1322453 , Erişim Tarihi: 05.12.2017.

Gülbahar Y., Kalelioğlu F. & Madran O. (2010). Sosyal Ağların Eğitim Amaçlı Kullanımı, https://www.academia.edu/634542/Sosyal_A%C4%9Flar%C4%B1n_E%C4%9Fitim_Ama%C3%A7l%C4%B1_Kullan%C4%B1m%C4%B1, Erişim Tarihi: 12.11.2017.

https://wearesocial.com/uk/special-reports/digital-in-2017-global-overview, Erişim Tarihi: 16.12.2017.

İşman, A.& Albayrak, E. (2014). Sosyal Ağlardan Facebook'un Eğitime Yönelik Etkililiği, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1), 129-138.

Marwick, A.E & Boyd, D. (2010). I Tweet Honestly, I Tweet Passionately: Twitter Users, Context Collapse, and the Imaginded Audience, New Media&Society, 13(1), 114-133.

Marwick, A.& Ellison, N.B (2012). "There Isn't Wifi in Heaven!" Negotiating Visibility on Facebook Memorial Pages, Journal of Broadcasting Electronic Media, 56:3, 378-400.

Vitak, J. (2012). The Impact of Context Collapse and Privacy on Social Network Site Disclosures, Journal of Broadcasting&Electronic Media, 56, (4), 451-470).

Tagg , C., Seargent P. & Brown A.A(2017). Taking Offence on Social Media, Springer Publishers.

Tiryakioğlu F. &Erzurum F. (2011). Bir Eğitim Aracı Olarak Ağların Kullanımı. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications 27-29 April, 2011 Antalya-Turkey, ss.1031-1046, http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/182.pdf , Erişim Tarihi: 15.12.2017.